

BTK TTI

Kiadványok – 2020

Magyar Történelmi Emlékek – Értekezések sorozat (ISSN: 2063-3742)

Bartha Ákos: *Bajcsy-Zsilinszky Endre – Életút és utóélet.* (Utánnymat.) Budapest, 2020. MTA BTK Történettudományi Intézet

ISBN: 978-963-416-168-4

658 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

Bartha Ákos (1982) a Debreceni Egyetemen szerzett történelem (2006), majd magyar nyelv és irodalom szakos (2010) tanári diplomát. Az ugyanitt folytatott doktori képzést követően 2012-ben summa cum laude minősítéssel védte meg disszertációját, mely átdolgozott formában a következő évben könyvként is napvilágot látott (Falukutatás és társadalmi önismeret: A Sárospataki Református Kollégium faluszemináriumának [1931–1951] történeti kontextusai). 2017-ben jelent meg második önálló kötete, Populizmus, népiség, modernizáció: Fejezetek a kelet-közép-európai politikai gondolkodás 20. századi történetéből címmel. 2015 óta az MTA BTK Történettudományi Intézetének posztdoktor kutatója. Családos, két gyermek édesapja. Bartha legújabb könyvében annak a 20. századi magyar közszereplőnek készítette el az életrajzát – kibővített forrásbázis alapján –, aki halála óta a legtartósabb és legszélesebb körű tiszteletnek örvend a korszak politikusai közül. Ekképp különösnek is mondható, hogy az olvasó kezében tartott biográfia az első tudományos igényű összegzés Bajcsy-Zsilinszky Endre (1886–1944) pályájáról. A kötet egészen napjainkig követi nyomon az életmű szövevényes utótörténetét, így egyben a modern kori magyar történelem látképét is nyújtja.

Csukovits Enikő: *Az Anjou-kor hatalmi elitje.* Budapest, 2020. BTK Történettudományi Intézet – Magyar Történelmi Társulat

ISBN: 978-963-416-212-4

380 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

Károlyt, IX. Lajos francia király öccsét, Anjou és Provence grófját 1266-ban koronázták Szicília királyává. A koronázással új európai dinasztia született, amely a 13. század végére kiterjesztette a befolyását Itália további államaira, területeket szerzett a Balkán-félszigeten, elnyerte a Jeruzsálem királya címet, I. Károly azonos nevű dédunokája pedig 1301-ben magyar király lett, megalapítva az Anjou-ház magyar ágát. Az Anjou-ház néhány generáció alatt a kontinens egyik meghatározó dinasztiájává vált, amelynek uralma alá változó számú és nagyságú terület, több ország és tartomány tartozott. Ahol az Anjouk megjelentek, átalakították az országot, a tartomány tisztségviselői karát is, a dinasztiához kötődő embereket emelve pozícióba. A jelen tanulmánykötet ezt a hatalmi elitet kívánja bemutatni: Milyen volt az Anjou-uralom alatti Szicíliai (Nápolyi) Királyság, az itáliai városállamok, illetve Provence vezető társadalmi rétegeinek összetétele, mit jelentett számukra a dinasztia fennhatósága? Melyek voltak a magyarországi egyházi és világi elit életében bekövetkező jelentősebb változások, lépésváltások, az Árpád-kori előzményektől egészen a 15. századig? Hogyan élte mindennapjait a magyarországi Anjou elit, melyek voltak az e körbe tartozó előkelők főbb feladatai, milyenek voltak a birtokviszonyaik, az otthonaik, és melyek voltak műveltségük legfontosabb elemei, reprezentációjuk legfontosabb kellékei?

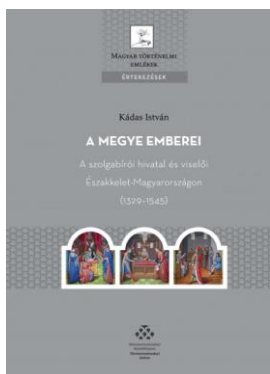
Gál Judit: *Dalmácia helye az Árpád-kori Magyar Királyságban. A magyar királyi hatalomgyakorlás dalmáciai jellemzői.* Budapest, 2020. BTK Történettudományi Intézet

ISBN: 978-963-416-231-5

196 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

A Magyar Királyság és Horvátország nyolcszáz évig közös államban élt, ennek ellenére közös történelmünknek még ma is nagyon sok megválaszolatlan kérdése van. A dalmáciai városok középkori Magyar Királyságban betöltött szerepe és az uralkodóval való viszonya is ezen fehér foltok közé tartozik. E könyv a magyar–horvát államközösség kezdeteire koncentrálva az Árpád-kor uralkodóinak hatalomgyakorlásán keresztül ad áttekintést Dalmácia helyéről a magyar államban. A kötet a városok és a királyi udvar kapcsolatainak számos aspektusát mutatja be az olvasónak, megvizsgálva az egyházszerkezeti változások jelentőségét, a magyar főpapok és az egyházi adományok szerepét a magyar uralom fenntartásában, a magyar hatalom dalmáciai képviselőit és az uralkodói reprezentáció elemeit is. Gál Judit a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének munkatársa, fő kutatási területe Magyarország és a Balkán 11–15. századi kapcsolatainak története.

Kádás István: *A megye emberei – A szolgabírói hivatal és viselői Északkelet-Magyarországon (1329–1545)*. Budapest, 2020. BTK Történettudományi Intézet

ISBN: 978-963-416-208-7

352 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

Kádás István a Középkori Magyar Gazdaságtörténet „Lendület” Kutatócsoport kutatója, doktori fokozatát 2019-ben szerezte. A kötet lapjain a középkori Magyarország északkeleti megyéinek, elsősorban Sáros megyének a szolgabírói elevekednek meg. A tisztség a nemesi vármegye egyik legfontosabb hivatalának számított, a középkorban egyenesen a megyei törvényszék oszlopának tartották. Sokrétű feladataik az élet számos területére kiterjedtek, a bíraskodás mellett az adószedésben, illetve a hadfelszerelésben is fontos szerepük volt. Egy hivatal megértése elválaszthatatlan a rendszert működtető személyek megismerésétől. Éppen ezért a könyv nem csupán a szolgabírói hivatalra fókuszál, hanem fontos hangsúlyt kapnak maguk a tisztségviselők is. A kötet feltárja a szolgabírák családi, rokoni viszonyait, ezen famíliák és tisztségviselők lokális és regionális presztízsét, illetve kapcsolati hálóját. Ennek köszönhetően alaposabban megismerhetjük a megyét működtető nemesek csoportját, de feltárul a megyei társadalom különféle rokoni, gazdasági, hivatali kapcsolatokkal átszőtt világa, melynek a különböző vagyonú és tekintélyű nemesi családok, várurak és kisbirtokosok mellett a városi polgárok is fontos részét képezték.

Kádár Zsófia: *Jezsuiták Nyugat-Magyarországon a 17. században*. Budapest, 2020. BTK Történettudományi Intézet

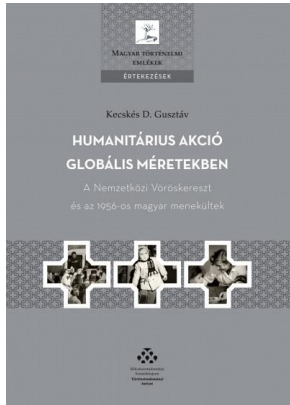
ISBN: 978-963-416-213-1

476 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

Kádár Zsófia 2006-ban érettségizett a budapesti Fazekas Mihály Gimnáziumban, majd 2006 és 2012 között az ELTE Bölcsészettudományi Karán történelem és levéltár alap- és mesterszakos tanulmányokat folytatott, egyidejűleg az Eötvös József Collegium diákja volt. Az ELTE Történelemtudományok Doktori Iskolában 2011-től 2014-ig ösztöndíjas PhD-hallgató, e kötet alapjául szolgáló értekezését 2017-ben védte meg. 2014 őszétől az ELTE Történettudományi Intézetének tudományos segédmunkatársa, majd munkatársa, 2015-től tagja a kora újkori jezsuita gimnáziumok anyakönyveit feldolgozó és elemző kutatócsoportnak. 2015-ben egy évig a budapesti Jezsuita Levéltár munkatársa.

Kutatásai kiterjednek a kora újkori Magyar Királyság társadalom-, egyház- és oktatástörténetére, különösen az egykori, Magyarországot is magában foglaló osztrák jezsuita rendtartomány történetére. Érdeklődése a kiváló levéltári forrásadottságok révén fordult az egykori nyugat-magyarországi jezsuita rendházak felé. Első önálló kötetében átfogó képet rajzol az egyes kollégiumok alapítástörténetéről, a rendházak tagságáról, a gimnáziumok diákságáról, a vallásos társulatokról, valamint a jezsuita lelkipásztorkodás területeiről. Mindezzel megeleveníti a rendtagok és a környező városi-regionális társadalom együttélésének mindennapjait.

Kecskés D. Gusztáv: *Humanitárius akció globális méretekben – A Nemzetközi Vöröskereszt és az 1956-os magyar menekültek.* Budapest, 2020. BTK Történettudományi Intézet

ISBN: 978-963-416-228-5

172 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

Kecskés D. Gusztáv a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének tudományos főmunkatársa. 2003-ban nyerte el a doktori (PhD) címet. Több könyvet és tanulmányt írt a magyar és francia, illetve a magyar és ENSZ kapcsolatokról, valamint az 1956-os magyar menekültek befogadásáról.

Az 1956-os forradalom szovjetek általi leverését követően mintegy 200 ezer ember távozott el Magyarországról. E hatalmas menekülttömeg ellátása, befogadási országokba szállítása és letelepítése a nemzetközi menekültsegélyezés különleges sikere, amelyben a Nemzetközi Vöröskereszt-mozgalom jelentős szerepet játszott. E kismonográfia, a két genfi központú Nemzetközi Vöröskereszt-szervezet és a francia Vöröskereszt Társaság levéltári anyaga, valamint amerikai, belga és magyar külügyi, továbbá a Magyar Vöröskeresztől származó dokumentumok felhasználásával, bemutatja a mozgalomnak a magyar menekültek érdekében végzett segítő tevékenységét. A sokoldalú nemzetközi levéltári anyag lehetővé teszi, hogy a humanitárius ideák, valamint a nyugati és a szovjet blokk között dúló hidegháborús propagandaharc eredőjeként 1956-ban és 1957-ben végbement menekültsegélyezés vöröskeresztes vetületét árnyaltan elemezzük. Emellett ízelítőt kapunk a menekültek tábori életének mindennapjaiból is.

Mihalik Béla Vilmos: *A kétszer megváltott nép – Katolikus egyház a Jászkunságban (1687–1746)*. Budapest, 2020. BTK

Történettudományi Intézet

ISBN: 978-963-416-222-3

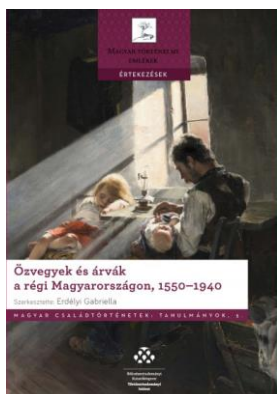
292 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

A Jászkunságot az oszmán hódoltságot követően a Német Lovagrend vásárolta meg, ezzel a terület lakossága elvesztette középkori eredetű kiváltságait, és földesúri hatalom alá kényszerült. Csupán nagy áldozatok árán, 1745-ben tudták a jászok és kunok magukat megváltani és régi privilégiumaikat visszaszerezni. Mihalik Béla Vilmos kötete ebbe a bő fél évszázadba enged betekintést, a török kiűzésétől egészen a megváltakozás, azaz a jászkun redempció időszakáig. A katolikus egyház eddig alig ismert regionális történetén keresztül megismerhetjük a sokat szenvedett közösségek újjászerveződését. Papok, szerzetesek, kántortanítók, a jász és kun községek mindennapjai elevenednek meg. A könyvben a konfliktusok és az együttműködés pillanatain keresztül a világi és egyházi hatalom változó viszonya rajzolódik ki a bécsi udvartól a váci és egri püspöki udvarokon át a jászkunsági falvak világáig. A sokszor esendő, a községgel vitatkozó plébánosok, a templomuk felépítéséért minden követ megmozgató katolikusok és a gyülekezeteiket, vallásgyakorlatukat védő reformátusok keresik az együttélés lehetőségeit a török hódoltságot követő újjáépítés nehéz évtizedeiben. Mindeközben a háttérben minduntalan felsejlik a nagy közös cél: a megváltakozás a földesúri eladatottságból, az ősi kiváltságok visszaszerzése. Mihalik Béla Vilmos (1984) a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének tudományos munkatársa 2012 óta, valamint 2011–2019 között a Jezsuita Levéltár és Rendtörténeti Könyvtár igazgatója volt. Doktori fokozatát 2014-ben szerezte meg. Kutatási területe a kora újkori magyar egyház- és társadalomtörténet.

Magyar Történelmi Emlékek – Értekezések sorozat (ISSN: 2063-3742)

Magyar Családtörténetek: Tanulmányok alsorozat (ISSN: 2630-9149)

Erdélyi Gabriella: *Özvegyek és árvák a régi Magyarországon*. Budapest, 2020. BTK Történettudományi Intézet

ISBN: 978-963-416-203-2

314 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

Az iparosodás előtti Európában és Magyarországon a családi élet nem a szülők és gyermekeik stabil együttélését jelentette, hanem a család folyamatos átalakulását. A magas halandóság következtében az özvegy- és árvalét sokak számára mindennapos tapasztalat volt, akár csak az egyszülős vagy a mozaikcsaládban nevelkedés. De vajon kit tekintettek árvának a hatóságok és milyen tapasztalatokkal járt az árvaság a gyermekek számára? A mostohaszülő vajon támogatást vagy veszélyforrást jelentett a félárvákból lett mostohagyermekre? Vagy mivel magyarázható az özvegyasszonyok feltűnő kelendőse a házassági piacon? Jelen kötet szakít az özvegység mint női tapasztalat hagyományos ábrázolásával, és megpróbál közelebb férközni az özvegy férfi forrásokban rejtőzködő alakjához is. Az interdiszciplináris családtörténet változatos eszköztárának és léptékének alkalmazása pedig lehetővé teszi, hogy a kötet szerzői megállapításokat tegyenek az özvegyek újrarázadási mintázatainak Kárpát-medencei sajátosságairól, de emellett azt is megfigyeljük például, hogy férfiak és nők hogyan manipulálták egyéni érdekeiknek megfelelően az özvegység és árvaság fogalmához tapadó negatív és pozitív sztereotípiákat.

Gyáni Gábor: *A nő élete – történelmi perspektívában.*

Budapest, 2020. BTK Történettudományi Intézet

ISBN: 978-963-416-233-9

276 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

Ez a könyv a női nem 19. és 20. századi hazai történetéről szól változatos megközelítésben. A női történelmi tapasztalat egyedisége különösen indokolja, hogy különálló történetként beszéljünk róla. Ez nem azt jelenti, hogy a női nem történetét bármi módon kiszakíthatnánk a történelem általános menetéből, jóllehet ma már elégtelen a férfiak múltjára szűkített történelem megszokott történetírói fogalma. A női nem azon túl, hogy komoly történelemformáló erő volt, gyökeres átalakulásokon is átesett az idők során. A nők élete látszólag mindig ugyanabban a mederben folyt, amely bezárta őket a magánélet világába; idővel azonban ez a helyzet is változott. Könyvünkben azt a modern kori folyamatot ragadjuk meg történeti forrásokra alapozva, amely a patriarchális családi keretből fokozatosan kibontakoztatta a női egyéniséget. Ez az átalakulás felölelte a nők jogi státuszának és a munka nyilvános világában betöltött szerepüknek a mélyreható módosulását. S kivált jelentős fejlemény volt a női személyiség érzelmi és értelmi önállósulása, amely könyvünknek is kiemelt tárgya. A magyar női nem társadalomtörténetét csak az európai történelmi összefüggésekbe ágyazva láttathatjuk érdemének megfelelő módon.

Magyar Történelmi Emlékek – Értekezések sorozat (ISSN: 2063-3742)
Trianon-dokumentumok és -tanulmányok alsorozat (ISSN: 2063-8485)

L. Balogh Béni: *Románia és az erdélyi kérdés 1918–1920-ban. – Dokumentumok.* Budapest, 2020. BTK Történettudományi Intézet
ISBN: 978-963-416-201-8

260 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

E forrásközlés középpontjában az erdélyi kérdés áll. A kötet elsődleges célja az, hogy a magyar olvasó előtt mindeddig ismeretlen dokumentumok segítségével bemutassa Románia Erdély megszerzéséért 1918–1920 között vívott küzdelmét, ez irányú politikai, diplomáciai és katonai lépéseit. A közel száz, többségében román nyelvű irat mindegyike első ízben olvasható magyar fordításban. A dokumentumok betekintést nyújtanak a korszak román politikai és katonai elitjének mentalitásába, nem egy esetben a „főszereplők” személyes motivációira is fény derül. Megtudhatjuk, miként foglalta el a román hadsereg Erdélyt, hogyan vonult be 1919 augusztusában Budapestre, és az is kiderül, milyen diplomáciai lépéseket tett a román kormány annak érdekében, hogy az első világháborút lezáró párizsi békekonferencia szentesítse a katonailag már megszállt Erdély Romániához csatolását.

L. Balogh Béni, a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárának tudományos munkatársa elsősorban a 20. századi magyar-román kapcsolatokat és a dél-erdélyi magyar kisebbség 1940–1944 közötti helyzetét kutatja. Főbb munkái: *A magyar-román kapcsolatok 1939–1940-ben és a második bécsi döntés* (2002); *The Second Vienna Award and the Hungarian-Romanian Relations 1940–1944* (2011); *Küzdelem Erdélyért. A magyar-román viszony és a kisebbségi kérdés 1940–1944 között* (2013); *Kiszolgáltatva. A dél-erdélyi magyar kisebbség 1940–1944 között* (2013).

Glant Tibor: *Az Egyesült Államok útja Trianonhoz. – Az Inquiry és Magyarország jövője, 1917–1918. Források.* Budapest, 2020. BTK Történettudományi Intézet
ISBN: 978-963-416-200-1

272 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

A hazai Trianon-kutatás egyik hiányzó láncszeme az amerikai álláspont ismertetése, különösen a majdani határok kérdésében. Ez a kötet az első világháború idején működő amerikai béke-előkészítő bizottság, az Inquiry magyar vonatkozású anyagait mutatja be a kezdetektől egészen a párizsi békekonferenciáig. A forráskiadványt hosszabb bevezető tanulmány nyitja, melyben megismerkedhetünk az Inquiry munkatársaival, feladataival és a béke-előkészítő munkába fektetett szellemi tőkével, valamint a bizottság tagjainak párizsi munkájával és a kutatócsoport utóéletével is.

A források között áttekintjük a béke-előkészítő munka szellemi alapvetéseit és a wilsoni 14 pont születésének körülményeit és változásait. Részletesen bemutatjuk az osztrák-magyar kutatócsoport három legfontosabb tagjának (Clive Day, Charles Seymour és Robert J. Kerner) jelentéseit és az azokhoz csatolt bírálatokat is. Ismertetjük továbbá a két románszakértő erősen elfogult tanulmányait, az angol-francia-amerikai együttműködés megszervezésére tett kísérleteket, valamint az Inquiry végső jelentését, a párizsi Fekete és 2. Vörös Könyvet, mert ezek tartalmazták az utolsó amerikai határjavaslatokat. A kötet abból a szempontból is különleges, hogy hasonló, tematikus forráskiadvány az Inquiry munkájáról eddig nem készült.

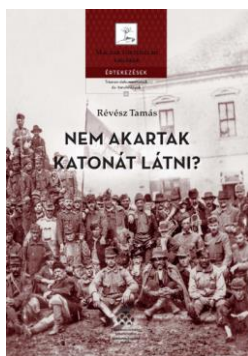

Ablonczy Balázs (szerk.): *Úton – Menekülés, mobilitás, integráció Közép-Európában és Magyarországon az első világháború után.* Budapest, 2020. BTK Történettudományi Intézet
ISBN: 978-963-416-229-2

188 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

A kötet az első kísérlet arra, hogy összegezze a magyar történettudomány kutatásainak jelen állását az első világháború és a Trianon utáni menekültkérdéssel kapcsolatban. A kötetben foglalt tanulmányok számos oldalról igyekeznek megvilágítani ezt a fontos és fájdalmas kérdéskört: az 1918 és 1924 között Magyarországra menekült 400-500 ezer ember történetének megismertetésében nem hiányozhat a közép-európai kitekintés, az utódállamok állampolgársági politikáinak vizsgálata, az intézményi, állami döntési mechanizmusok bemutatása, a probléma demográfiai oldala és az egyéni életpályák felvillantása. A kötet tíz tanulmánya kitér a korszak társadalmi mozgásainak egy eddig elhanyagolt mozzanatára, a húszas évek első felében kezdeményezett, csaknem hatvanezer embert érintő nyugat-európai gyermekvonatok ügyére is. A menekülés és az integráció, a mobilitás problémája az első világháború utáni magyar történelem egyik kulcskérdése, és a 20. század története is alig érthető meg az elszakított területekről érkező egyének és csoportok története nélkül.

Révész Tamás: *Nem akartak katonát látni? – A magyar állam és hadserege 1918–1919-ben.* (Utánnnyomat.) Budapest, 2020. BTK Történettudományi Intézet
ISBN: 978-963-416-187-5
289 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

Révész Tamás (Szombathely, 1988) az Eötvös Loránd Tudományegyetemen szerzett alapszakos történész-levéltáros (2011), majd gazdaság- és társadalomtörténet szakirányon történelem mesterszakos (2013) diplomát. Időközben egy évet tanult a Berlini Humboldt Egyetemen. 2014-ben kapta meg második diplomáját a King's College London War Studies mesterszakán. A Habsburg-hadsereg első világháború utáni magyarországi és ausztriai helyzetét összehasonlító doktori dolgozatát 2018-ban védte meg a bécsi egyetemen. Első önálló kötete a szombathelyi katonai repülőtér történetéről 2006-ban jelent meg. 2013-ban készült el következő könyve Petróczy István, az első magyar katonai pilóta életéről. 2016-tól az MTA Lendület Trianon 100 Kutatócsoport munkatársa.

Révész legújabb könyve társadalom- és kultúrtörténeti szempontok bevonásával mutatja be, hogy az első világháborút követő hónapokban a magyar kormányoknak miért nem sikerült erős hadsereget szervezniük. A kötet a leszerelés és a mozgósítás problémáját vizsgálja mind a magyar állam, mind az egyszerű közkatonák szemszögéből, megkérdőjelezve az elmúlt száz évben a hadsereg első világháború utáni helyzetével kapcsolatban kialakult legfontosabb toposzokat. Először nemzetközi összehasonlításban foglalkozik a katonák visszatérésével az első világháború frontvonalairól, majd részletesen elemzi a Károlyi-kormány katonapolitikáját. A könyv megmutatja, hogy 1918 őszen milyen tényezők álltak a gyors leszerelés és az eredménytelen hadseregszervezés háttérében, majd megvilágítja a proletárdiktatúra sikeres mozgósításának okait és a Vörös Hadsereg szétesésének hátterét.

Magyar Történelmi Emlékek – Okmánytárak sorozat (ISSN: 2063-8485)

Weisz Boglárka (szerk.): *Források a Magyar Királyság kereskedelemtörténetéhez I. Belkereskedelem (1192–1437).* Budapest, 2020. BTK Történettudományi Intézet
ISBN: 978-963-416-235-3

452 oldal

A kötet technikai ellenőrzését, a nyomdai ügyintézést és a terjesztést a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végzi

A kereskedelem a gazdaság valamennyi ágával összefüggésbe hozható, és nincs olyan társadalmi csoport, amelyet valamilyen formában (akár csak felhasználóként vagy vámbirtokosként) ne érintettek volna a kereskedelmi folyamatok. A középkori nagyvárosoktól a kisebb településekig meghatározó volt a kereskedelmi színterek megléte, avagy éppen azok hiánya, ezek nem csupán a település központtá válását befolyásolták, illetve fejlődését segítették, de a településkép változásában, lakóinak összetételében is szerepet játszottak. A kereskedelmi árut a tényleges árucserén túl, sok esetben fizetőeszköznek is tekintették, éppen ezért a középkori ember életének egyik központi eleme volt. Egy-egy áru időszakos hiánya pedig komoly következményekkel járhatott, ahogy a hazai termékek (például bor) védelme is fontos kérdéssé vált. A kötet válogatott, latin és német nyelvű okleveleken, leveleken, rendeleteken keresztül mutatja be az olvasónak a kereskedelem-történet változatos képét az Árpád-kortól a Zsigmond-kor végéig tartó évszázadokban. A források azonban nemcsak gazdaságtörténeti tekintetben szolgálnak újdonsággal, de a forráskiadványt a város-, a megye vagy az egyháztörténet iránt érdeklődők is haszonnal forgathatják.

Magyar Történelmi Emlékek – Okmánytárak sorozat (ISSN: 2063-8485)
Egyháztörténeti Források alsorozat (ISSN: 2416-0873)

Damásdi Zoltán: *Az 1863. évi pécsi egyházmegyei zsinat.*
Budapest, 2020. BTK Történettudományi Intézet
ISBN: 978-963-416-209-4

314 oldal

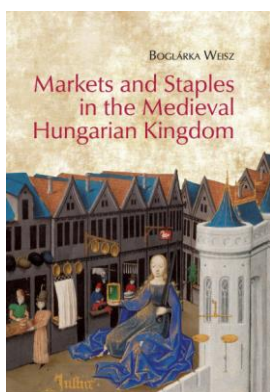
A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

Az 1858-ban, Esztergomban megrendezett tartományi zsinat új lökést adott zsinatok tartására a Magyar Királyság területén. Hamarosan két egyházmegyei zsinat is követte: Esztergom (1860) és Pécs (1863). Girik György pécsi püspök – Scitovszky János esztergomi érsek pécsi utódja – 1859-ben szeretne volna először összehívni a zsinatot elődje 1848-as nyomdokain haladva, de a háborús viszonyok miatt el kellett halasztania, és majd csak négy év múlva érett meg az idő a megrendezésére. Pécsen ezt megelőzően 1714-ben tartottak utoljára zsinatot, vagyis 149 évvel korábban. Az 1863. évi zsinaton a megyéspüspökkel együtt 58 meghívott vett részt, a papság egynegyede, hogy egyfelől kihirdessék a tartományi zsinat határozatait, másfelől pedig új határozatokat alkossanak. A háromnapos zsinat nem pusztán az új határozatok követését jelentette, hanem megerősítette a lelki kapcsolatot a püspök és a papság, a papság és a hívek között. Pasztorális hatása jóval túlmutatott a betűkön. A zsinati aktákból világosan kiderül, mindenki nagyon óhajtotta az egyházmegye lelki megújulását. Girik püspök az utolsó zsinati napon elhangzott beszédét így fejezte be: „Tisztelt testvérek és Krisztusban igen szeretett fiaim! A feladatunk végéhez értünk, és a gyűlésnek véget vetünk, teljes szívünkkel kérjük és könyörgünk: azt a hatalmas és jó Isten jóra fordítsa, és parancsolja meg, hogy a fáradozásunk nekünk, ennek az egyházmegyének és az egész egyháznak

szerencsés eredményt hozzon. Ámen.” A zsinati dokumentumok összegyűjtését és elemzését „A magyar katolikus egyház zsinatai és nagygyűlései 1790–2010” című OTKA-program keretében Damásdi Zoltán (levéltáros, Pécsi Egyházmegyei Levéltár) végezte el.

A BTK kiadásában megjelenő sorozatok, egyedi kötetek, illetve különböző intézeteivel együttműködésben készített kötetek

Arpadiana (ISSN: 2677-0881)

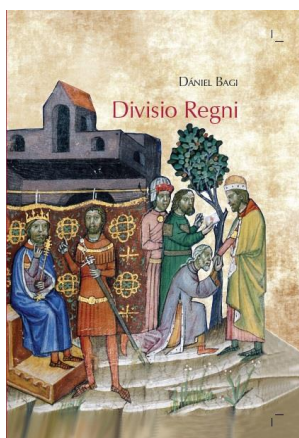
Weisz Boglárka: *Markets and Staples in the Medieval Hungarian Kingdom*. (Arpadiana 1.) Budapest, 2020. BTK Történettudományi Intézet

ISBN: 978-963-416-199-8

258 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

This book discusses medieval markets and depots, places of commercial activity in the Kingdom of Hungary, and their many interactions, and how they developed and changed over time. The system went through many changes as new demands arose over the centuries, but permanence and characteristic feature. In the early Kingdom of Hungary only the king could hold markets, but clerical and secular landowners gradually acquired market rights in later times. The only prerogative retained by the king was the power to grant a franchise for a market. Kings may have created the institutional basis for trade, but markets followed their own course of development in the way operated.

Dániel Bagi: *Divisio Regni. The territorial divisions, power struggles, and dynastic historiography of the Árpáds of 11th- and early 12th-century Hungary, with comparative studies of the Piasts of Poland and the Přemyslids of Bohemia*. (Arpadiana 2.) Budapest, 2020. BTK

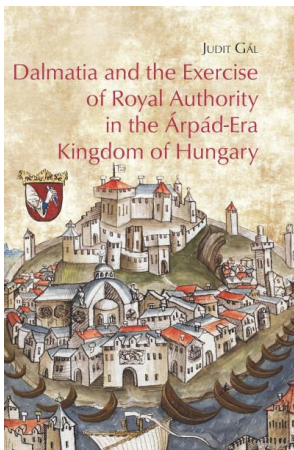
ISBN: 978-963-416-206-3

408 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

Hungarian historians have always been particularly fascinated by the throne feuds of their 11th- and 12th-century Árpád rulers. The original division of the Kingdom of Hungary, the disputes between King Solomon and his cousins, Dukes Géza and Ladislaus, and the struggle between King Coloman the Learned and his brother Duke Álmos have left a deep impression on Hungary's national memory, inspiring literary classics, modern screenplays, and scholarly studies like *Divisio Regni*, in which Dániel Bagi examines Hungary's 11th- and 12th-century dynastic conflicts against the backdrop of their broader Central European context, including comparable conflicts in Poland, Bohemia and Moravia, and the Holy Roman Empire. The book's Latin title („the division of a kingdom”) comes from a passage of scripture which was regularly cited in the Middle Ages, during which time this phrase conveyed two important shades of meaning. While literally referring to geographical divisions and the throne feuds associated with them, it could also connote general civil strife, dissension, and the state of discord created by rival claimants to the throne.

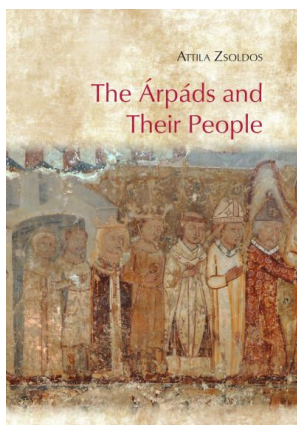
This volume is an attempt to analyze the dynastic conflicts of the 11th and 12th centuries from both these perspectives, providing detailed accounts of their historical backgrounds and immediate causes, comparative discussions of territorially distinct specific systems of administration, and critical assessments of the historically distinct notions of social relationships which framed the perceptions of the authors who recorded these throne feuds in the original sources.

Gál Judit: *Dalmatia and the Exercise of Royal Authority in the Árpád-Era Kingdom of Hungary*. (Arpadiana 3.) Budapest, 2020. BTK Történettudományi Intézet
ISBN: 978-963-416-227-8
228 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

Although Hungary and Croatia are bonded together by 800 years of common statehood, many questions about the two countries' shared history are still unanswered. The place of the Dalmatian towns in the medieval Kingdom of Hungary and their relationship with the kings are among these unexplored fields of the Hungarian-Croatian past. This volume focuses on the beginnings of the common statehood and analyzes the place of the Dalmatian towns in the Hungarian Kingdom through the lens of the exercise of the Hungarian royal authority. The book guides the readers through several aspects of this relationship to show how the Hungarian royal court maintained its authority over the towns and who were the representatives of the kings of Hungary in Dalmatia. Judit Gál works at the Institute of History of the Research Centre for the Humanities and her main field of interest is the relationship between Hungary and the Balkans between the 11th and 15th centuries.

Zsoldos Attila: *The Árpáds and Their People*. (Arpadiana 4.)
Budapest, 2020. BTK Történettudományi Intézet
ISBN: 978-963-416-226-1
266 oldal

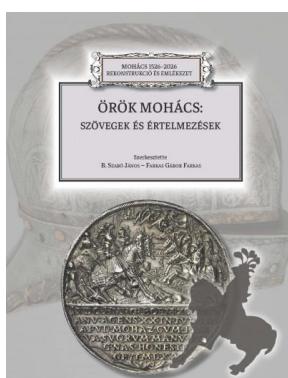
A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

The aim of this book is to present the history of the Árpád era. The method applied here differs significantly from the traditional approach of following the chronological order of events, however. The period is presented not as a linear narration of events, but rather in the light of the society of the time. The introductory chapters are followed by chapters portraying a broad range of typical figures of the age, from the king down to the servants and the free peasants. All the knowledge of the full history of the Árpád period that can be expected to be included in a work of such a size has found its place in this social historical overview.

Attila Zsoldos is a full member of the Hungarian Academy of Sciences. He works at the Institute of History of the Research Centre for the Humanities (Budapest, Hungary). His main fields of interest are the social and political history and the institutions of 11–14th century Hungary.

Mohács 1526–2026.

Rekonstrukció és emlékezet (ISSN: 2676-895X)

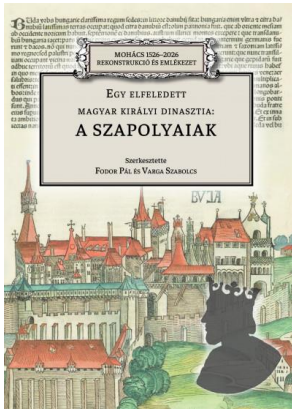
B. Szabó János – Farkas Gábor Farkas: *Örök Mohács: Szövegek és értelmezések*. Budapest, 2020. BTK
ISBN: 978-963-416-215-5
968 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

„Mohács” örök. Örök viszonyítási pontja, örök keserve, örök „gombóca” minden magyarnak, akit érdekel a múltja. Amit sem kiköpni, sem lenyelni nem tud. Búvópatakként itt van velünk lassan ötszáz éve, és időről időre egy-egy váratlan hullám ismét a felszínre löki, hogy az akkor élő és múltjával szembenező nemzedék is számot adhasson a maga Mohács-képéről. Az érdeklődési hullámokat többnyire a történészszakma új felfedezései, meglátásai indítják el, de megesik, hogy szakmán kívüli „beszólások” váltanak ki a szélesebb közvéleményt is elérő vitákat.

Mohács három egymásba fonódó történet. Nemcsak vagy nem is elsősorban az 1526. augusztus 29-én délután megvívott csata története, hanem jóval több annál. Egyrészt a csatához vezető, azt megelőző – változó hosszúságú, de javarészt mégis a Jagellók országlásához kötött – kor története. Másrészt a csata máig nyúló utótörténete, tele egymással perlekedő értelmezésekkel és ideológiai konstrukciókkal.

Ezt a három történetet követheti nyomon az olvasó a kötetben közölt, jelentős részben magyarul elsőként napvilágot látó szövegek segítségével. Aki ezt a kötetet végigolvassa, annak érthetővé válhat Mohács örök dilemmája.

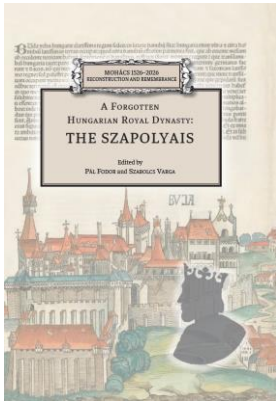
Fodor Pál – Varga Szabolcs: *Egy elfeledett magyar királyi dinasztia: a Szapolyaiak*. Budapest, 2020. BTK

ISBN: 978-963-416-220-9

382 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

A Szapolyai-család az 1460-as évektől kezdve több mint egy évszázadon keresztül meghatározó szerepet töltött be a Magyar Királyság történetében. A kötetben olvasható tanulmányokból élénk tárul az első nemzedék rendkívüli karrierje, melynek köszönhetően példátlanul gyorsan lettek az ország legnagyobb földesurai. A dinasztia vagyonára, presztízsére és katonai erejére támaszkodva a második generációhoz tartozó János másfél évtizeden keresztül sikeresen igazgatta Erdélyt, és 1526-ban a magyar alattvalók többsége előtt nyilvánvaló volt, hogy őt illeti meg a Lajos király halálával elárvult magyar korona. Az írásokból megismerjük a király kül-, város- és egyházpolitikáját, udvarának művelődési viszonyait, valamint neki és utódainak, Izabella királynénak és fiának, II. János választott királynak az Oszmán Birodalomhoz fűződő viszonyát. A szövegekből kirajzolódó kép alapján a Szapolyaiak története két részre osztható. A sikeres felemelkedés után magyar királyként már kevés volt a családi háttér az eredményes kormányzáshoz. Az ország világbirodalmak hadszíntere lett, és a kiszolgáltatott helyzettel a Jagellók után a Szapolyaiak sem tudtak megbirkózni. Bár az ország egységét nem sikerült megőrizni, a Kárpát-medence keleti területein megszervezett királyságuk így is nagy szolgálatot tett a magyar társadalomnak. Több évszázados felejtés után ez a kötet az utolsó magyarországi királyi dinasztia méltányos értékelésére vállalkozik.

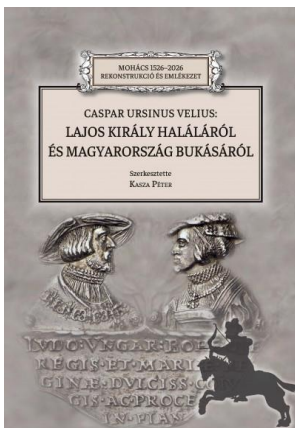

Pál Fodor – Szabolcs Varga: *A Forgotten Hungarian Royal Dynasty: The Szapolyais*. Budapest, 2020. BTK
ISBN: 978-963-416-236-0

362 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

From the 1460s onwards, the Szapolyai family played a decisive role in the history of Hungary for more than a hundred years. The studies in this volume highlight the extraordinary careers of members of the family's first generation, which made them the greatest landowning magnates of the country. Relying on the wealth, prestige and military force of the dynasty, John, a member of the second generation, successfully governed Transylvania for a decade and a half; it was partly due to this achievement that in 1526 the majority of Hungarian noblemen found him worthy of the orphaned throne of Louis II. The writings in this volume explore King John's foreign, urban and church politics, the cultural trends at his court, as well as his relations with the Ottoman Empire, and those of his successors (Queen Isabella and her son John II, elected king of Hungary). What we learn from these texts is that the history of the Szapolyais can be divided into two parts: after their successful rise as kings of Hungary, their family background was no longer sufficient for effective governance. The country became a battleground for global empires, and the Szapolyais, similarly to the Jagiellonians, were unable to overcome their vulnerable circumstances. After centuries of the subject being neglected, this volume undertakes to give the last Hungarian royal dynasty the evaluation it deserves.

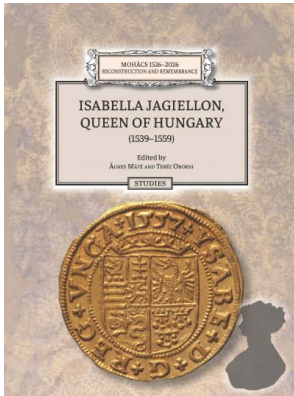
Kasza Péter: *Caspar Ursinus Velius: Lajos király haláláról és Magyarország bukásáról*. Budapest, 2020. BTK (+ utánnnyomás is)
ISBN: 978-963-416-223-0

192 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

Pár évvel az ütközet után, 1531-ben, Caspar Ursinus Velius sziléziai humanista, Habsburg I. Ferdinánd udvari történetírója kisebb művet szentelt a mohácsi ütközetnek. Mivel a munka nyomtatásban soha nem jelent meg, és kézirata is elkallódott, közel ötszáz éven át csak utalásokból lehetett tudni a létezéséről. Két évvel ezelőtt azonban egy rendkívüli felfedezés alapjaiban változtatta meg ezt a helyzetet: az Országos Széchényi Könyvtár Kézirattárából előkerült egy Velius-töredékeket tartalmazó kódex, első lapjain az elveszettnek hitt Mohács-

beszámolóval. Bár a szöveg rövid és töredékes, jelentősége óriási, mivel egy évszázada nem került elő új, korábban ismeretlen kortárs beszámoló a csatáról. Jelen kötet tehát több szempontból is egyfajta premier: nemcsak Velius Mohácsról szóló beszámolójának első nyomtatott kiadását, illetve magyar fordítását tartalmazza, de két alapos tanulmány révén az első kísérleteket is a mű értelmezésére és kontextusba helyezésére. Mivel Velius messzemenőig közép-európai beágyazottságú szerző, fontosnak gondoltuk, hogy kötetünk ne csak a magyar, hanem a nemzetközi közönséghez is szóljon. Ezért a tanulmányokat magyarul és angolul, a forrásszövegeket pedig magyarul és latinul is közöljük.

Máté Ágnes – Oborni Teréz: *Isabella Jagiellon, Queen of Hungary (1539–1559)*. Budapest, 2020. BTK

ISBN: 978-963-416-214-8

362 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

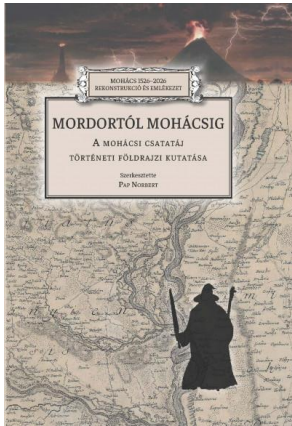
The first English-language volume of the series discusses the life of Queen Isabella Jagiellon (1539–1559), wife of King John I Szapolyai. In 1539, Isabella, a princess whose Italian mother had prepared her for court life in the spirit of the Renaissance, arrived in Hungary. Perhaps recalling the example of her parents, King Sigismund I and Queen Bona of Poland, she may have hoped that her marriage to King John would be happy, fruitful, and enduring. With a little luck, Isabella could have had a fate very similar to that of her mother. However, with the death of King John, she suddenly found herself without the guarantees and protections with which she could have grown into her role as queen.

Although Isabella did not have the long and tranquil life that she had envisioned at the time of her marriage, she nonetheless had an interesting life, as she was forced to confront challenging political and personal circumstances.

The present volume highlights a few aspects of Isabella's life in the hope that a new monograph on the queen will be published as part of an international endeavor within the next few years.

Izabella hercegnő, akit olasz édesanyja a reneszánsz szellemében készített fel az udvari életre, 1539-ben érkezett Magyarországra. Szüleinek, I. Zsigmondnak és a lengyel Bona királynő példájára gondolva azt remélhette, hogy házassága János királlyal hosszú és boldog lesz. Kis szerencséivel Izabellának hasonló sorsa lehetett volna, mint édesanyjának, azonban János király halálakor hirtelen elvesztette azt a védelmet és annak lehetőségét, hogy királynői szerepben kiteljesedhessen.

Ez a kötet Izabella életének egyes aspektusaira világít rá abban a reményben, hogy a királyné életrajza néhány éven belül egy nemzetközi projekt keretében megjelenik.

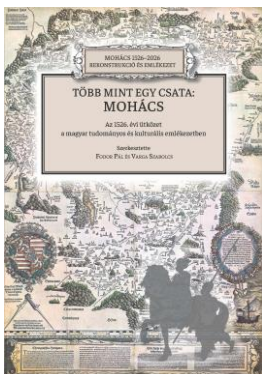
Pap Norbert: *Mordortól Mohácsig – A mohácsi csatátáj történeti földrajzi kutatása*. Budapest, 2020. BTK
ISBN: 978-963-416-225-4

349 oldal

A kötet technika ellenőrzését, a nyomdai ügyintézést és a terjesztést a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

A jelen kötet merőben különböző szakmai törekvések eredőjeként jött létre. A baranyai vízrendszert vizsgáló geomorfológusok, a limest és más korok katonai vonatkozású jelenségeit kutató régészek, a 16–17. századi hódoltsági korról foglalkozó turkológusok, történészek és a military landscapet rekonstruáló történeti földrajzosok ritka együttműködésére került sor 2017–2020 között, hála a Magyar Tudományos Akadémia Kiválósági Együttműködési Programja „Mohács 1526–2026 – Rekonstrukció és emlékezet” című projektjének. Nagyon ritka és különleges lehetőség, hogy ennyi különböző szakma képviselői együtt dolgozhatnak egy olyan komplikált probléma megoldásán, mint amilyen a mohácsi csata földrajzi kereteinek megrajzolása.

Az eredmények kijelölik a további Mohács-kutatás irányait is. A csata képe nem lesz már többé ugyanaz. De ennél többről van szó. A vizsgálataink a táj kutatásában mintát teremtenek: főként a katonai táj, de mindenféle emberi használatú táj történeti rekonstrukciójához kínálunk olyan módszertant, amelyet – komplexitását tekintve – eddig még senki nem alkalmazott.

Fodor Pál – Varga Szabolcs – Szóts Zoltán Oszkár (szerk.): *Több mint egy csata: Mohács. Az 1526. évi ütközet a magyar tudományos és kulturális emlékezetben*. (Utánnymat.) Budapest, 2020. MTA BTK

ISBN: 978-963-416-183-7

ISSN: 2676-895X

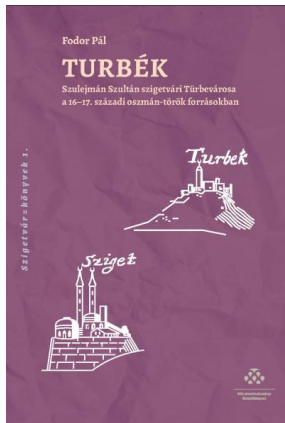
642 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

Jelen kötet nem az első – és nem is az utolsó – a mohácsi csatával foglalkozó művek sorában. A múlt korszakos kiadványainak felsorolása nélkül is érdemes megemlíteni a jelentősebb évfordulók alkalmával (1926, 1976, 1986, 2016) készült köteteket, amelyek alapjául szolgálhatnak minden jelenkori kutatásnak (ezekre a kötetben szereplő tanulmányok szerzői is rengeteget hivatkoznak). Mindegyikben alapvető fontosságú tanulmányok, forrásközlések kaptak helyet. A mostani gyűjtemény tizenhat tanulmánya követi ezt a hagyományt, számot vet az eddigi eredményekkel, egyben új távlatokat nyújt a további kutatásoknak. Talán ez az első olyan alkalom, amikor az eddigi eredményekre is támaszkodva komplex módon lehetett hozzájárulni az egész Mohács-problematikához. A felkért szerzők eredményeinek legnagyobb

újdomsága, hogy a konkrét történelmi eseménysorozat – az 1526. évi hadjárat előzményei, a csata lefolyása és közvetlen következményei – egyben tárgyalja a csata emlékezetének kialakulásával, formálódásával, különböző mutációival, ezzel bemutatva a Mohácsról ma ismert történelmi narratíva teljes ívét.

Szigetvár-könyvek (ISSN: 2677-1608)

Fodor Pál: *Turbék – Szulejmán Szultán szigetvári Türbevára a 16–17. századi oszmán-török forrásokban.* (Szigetvár-könyvek 1.)

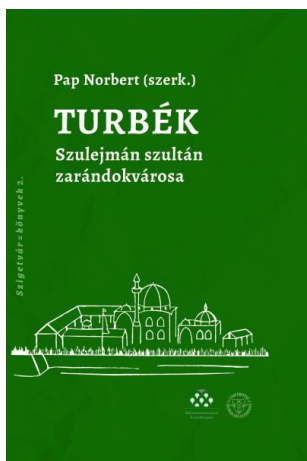
Budapest, 2020. BTK

ISBN: 978-963-416-207-0

176 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

Azon a helyen, ahol Szigetvár 1566. évi ostroma idején a szultán sátrát felverték és ahol a vár elfoglalása előtt néhány órával elhunyt uralkodó holtteste 42 napig feküdt a földben, az 1570-es évek közepén emléktürbét (sírkápolnát) építettek Szulejmán tiszteletére. Hamarosan újabb épületeket (mecsetet, derviskolostort, kaszárnyát, védőpalánkot) emeltek körülötte, és az egykori táborhelyből az oszmán világ egyik kedvelt kegy- és zarándokhelye lett. Az oszmán-törökök kiverése után a kegyhely elpusztult, de a helyiek sokáig emlékeztek rá, s jószérivel csak a 20. században felejtették el, hol is volt egykor. Az utóbbi évek történelmi, földrajzi, geofizikai, környezettörténelmi kutatásai és régészeti ásatásai nyomán ez a maga korában különleges hely egyre jobban feltárulkozik előttünk. A „Türbeváros” létrehozásának körülményeibe, működésébe és mindennapi életébe nyújtanak betekintést azok a 16–17. századi oszmán-török források, amelyek a kötetben eredetiben és magyar fordításban olvashatók.

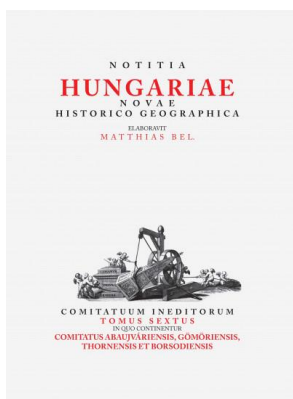

Pap Norbert (szerk.): *Turbék – Szulejmán szultán zarándokvárosa*. (Szigetvár-könyvek 2.) Budapest, 2020. BTK
ISBN: 978-963-429-535-8

594 oldal

A kötet technikai ellenőrzését, a nyomdai ügyintézést és a terjesztést a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte

Turbék oszmán zarándokváros azon a helyen épült fel, ahol Szulejmán szultán 1566 őszén elhunyt. Ideiglenes sírja fölé egy mauzóleumot, azaz türbét emeltek. A kutatócsoportunk eredetileg csak ennek a sírépítménynek a nyomait kereste, de ahogy a munka haladt előre, egyre újabb és nagyobb eredményekre jutottunk. A türbe után a kapcsolódó épületek, a dzsámi, a derviskolostor, a zarándokok vendégháza és az őrség kaszárnája is előkerült. Azonosítani tudtuk a sírkomplexumot védő erődítményt, majd kiderült, hogy a türbeerőd mellett egy polgári település nyomait is rejt a szőlőhegy. A terepi vizsgálatainkat 2019 őszén akkor hagytuk abba, amikor sikerült meghatároznunk a két mahalléból álló egykori kaszaba helyét is. Az is világossá vált, hogy a munkát folytatni szükséges, hiszen a lelőhely túlnyomó részét, főként a keresztények lakta városrészt nem volt módunk átvizsgálni. A kötet azokról a tudományos vizsgálatokról számol be, melyeket 2012 óta folytattunk, és a kutatás főbb eredményeit teszi közzé.

Matthias Bel (Bél Mátyás): *Notitia Hungariae novae historico geographica... – Comitatum ineditorum tomus sextus, in quo continentur... Comitatus Abaujváriensis, Gömöriensis, Thornensis et Borsodiensis*. (Szerk. Tóth Gergely.) Budapest, 2020. BTK Történettudományi Intézet – Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal

ISBN: 978-963-416-221-6

480 oldal

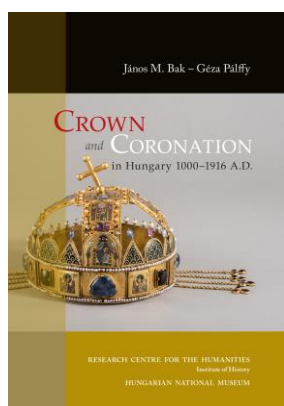
A kötet terjesztését a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végzi

Immár a hatodik kötete látott napvilágot annak a tíz kötetesre tervezett sorozatnak, amelyet a Magyar Tudományos Akadémia Történettudományi Intézetének kutatói indítottak el 2011-ben Tóth Gergely vezetésével Bél Mátyás (1684–1749) országismertetésének, illetve az országismertetés kéziratban maradt vármegyeleírásainak a kiadása végett. Az eddig kiadott hat kötetben összesen huszonegy vármegye leírása jelent meg.

A jelen kötetben a négy ismertetés bőven tartogat értékes adatokat a kutatóknak. Abauj leírásában Kassa város históriája tartogat meglepetéseket, emellett igen informatív a

mezővárosok, falvak ismertetése. Gömör vármegye szövegében a korabeli állapotok ismertetése, az egyes mezővárosok és falvak bemutatása emelkedik ki – különösen az egyes települések lakosainak tevékenységéről, kenyérkereseti módszereikről közöl szerzőnk érdekes információkat. A kicsinyke Torna vármegye ismertetéséhez szintén gazdag adatgyűjtést kapott Bél Mátyás, így a települések bemutatásakor sok érdekes részlet megtudható a szövegből. A legkülönlegesebb fejezete a leírásnak a szádelői és szilicei barlangról szóló rész, illetve az utóbbiról készített keresztmetszeti rajz. Borsod vármegye leírásában figyelmet érdemel a vármegyében lévő (gyógy)fürdők leírása, továbbá Miskolc városról és korabeli lakosairól is fontos adatokat tudunk meg.

A kiadók bíznak abban, hogy a most megjelent kötet – csakúgy, mint a többi – nagy hasznára lesz a történészeknek, régészeknek, művészettörténészeknek, illetve helytörténészeknek, mivel máshol ismeretlen adatokkal segítheti őket a kutatásban.

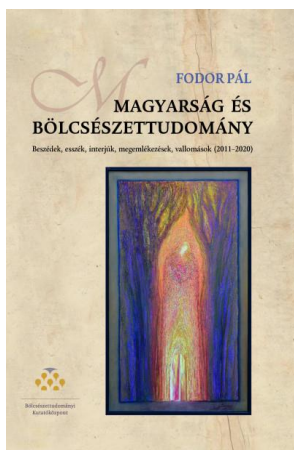

Pálffy, Géza – M. Bak, János: *Crown and Coronation in Hungary 1000–1916 A. D.* Budapest, 2020. BTK Történettudományi Intézet – Magyar Nemzeti Múzeum
ISBN: 978-963-416-219-3

264 oldal

A kötet terjesztését a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végzi

This scholarly but popular book summarizes the most recent research on the Holy Crown of Hungary and the history of Hungarian coronations from the founding of the kingdom (St Stephen, 1000–1038) to the end of the monarchy (Charles IV, 1916–1918). It starts with the issue of succession to the throne, discusses the ecclesiastical and secular ceremonials of accession, their locations and the coronation jewels, and especially the origin of the Holy Crown and its history from the thirteenth to the twenty-first century. It includes as well often overlooked paraphernalia, such as flags and coins. The authors address an intelligent lay readership, but believe that foreign historians and art historians would also peruse the volume with profit. No similar overview of all aspects of the subject has hitherto been published in English.

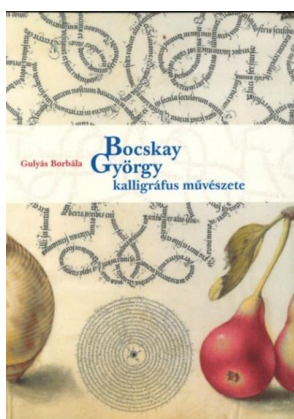
Fodor Pál: *Magyarság és bölcsészettudomány. – Beszéd, esszé, interjú, megemlékezések, vallomások (2011–2020)*. Budapest, 2020. BTK

ISBN: 978-963-416-204-9

268 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

A kötet esszéi többnyire olyan beszédeken alapulnak, amelyeket az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, a magyar bölcsészettudomány és szellemi élet egyik fellegvárának főigazgatójaként tartottam, s nemcsak szűk szakmai közegben, hanem sokszor országos nyilvánosság előtt. Ebben az értelemben a szövegek nemcsak az én töprengéseimről árulkodnak, hanem az általam vezetett intézményről is. Azt nem mondhatom, hogy tükrözik annak életét, mert az olyan gazdag és sokrétű, hogy arra háromszor ennyi beszéd sem volna elegendő. Talán megfelelőbb az a kép, hogy ablakot nyitnak erre az elképesztően tehetséges, termékeny és elkötelezett kutatóközösségre; ízelítőt adnak abból, hogy mi mindennel foglalkoznak a központ hét tagintézetének munkatársai, s hogy mi is az a valódi magyarságkutatás. Mert a mi szellemi műhelyünk ezt végzi felelősségteljesen, a legmagasabb színvonalon és nemzetközileg versenyképesen. Iszonyatos súly egy ilyen kutatóhely vezetőjének lenni. Ha úgy tetszik, olvassák ezt a kötetet úgy, mint a főigazgató „igazoló jelentését” arról, miként próbálta teljesíteni reprezentációs kötelességeinek egyik legfontosabb részét.

Gulyás Borbála: *Bocskay György kalligráfus művészete*. Budapest, 2020. BTK Művészettörténeti Intézet

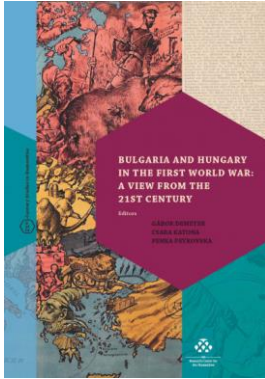
ISBN: 978-615-513-317-6

368 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

Első pillantásra a 16. századi kalligráfusok világa igen távolinak tűnhet. Pedig alkotásaikkal ma is számos alkalommal szembetalálkozunk, még ha nem is tudatosul bennünk: például ha egy ekkoriból származó betűkkel nyomott könyvet veszünk a kezünkbe, vagy ha a számítógépes szövegszerkesztőben élénk kerül Palatino neve, akit e korszak egyik legjelentősebb írásművészeként tartunk számon. Ez a század volt az európai kalligráfia „hőskora”, a reneszánsz betűművészet létrejöttének időszaka. Az, hogy Bocskay György ekkoriban kalligráfusként lépett fel, munkásságának a korszerűségét jelzi. Választásával

tudatosan reflektált azokra a változásokra, amelyek a kalligráfia művészetként való elismertségét hozták. Sőt e folyamatnak maga is az alakítójává vált, amikor írásmintáiban a művészi kifejezés újabb és újabb útjait kereste.

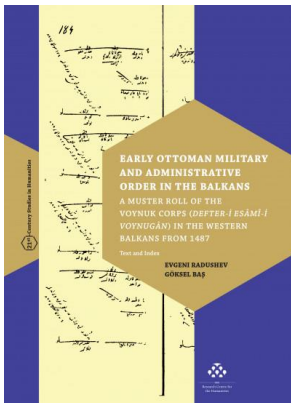
Demeter Gábor – Katona Csaba – Penka Peykovska: *Bulgaria and Hungary in the First World War: a View from the 21st Century*. (21st Century Studies in Humanities.) Budapest – Sofia, 2020. BTK

ISBN: 978-963-416-198-1

466 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

This volume contains essays on the diplomatic and military relations between Austria-Hungary and Bulgaria in the First World War including their alliance politics towards other states and their aspirations on the Balkan Peninsula. The volume grew out of the presentations at the 2015 conference of the Bulgarian-Hungarian History Commission held in Sofia; a large portion of these studies represent attempts to transcend the politics of national grievance and self-victimization, and to avoid the canonization of national myths or the deflection of responsibility. At the same time, authors of the studies try to emphasize the alternatives the politicians of the period could have chosen, and how and why certain figures might bear responsibility for particular outcomes.

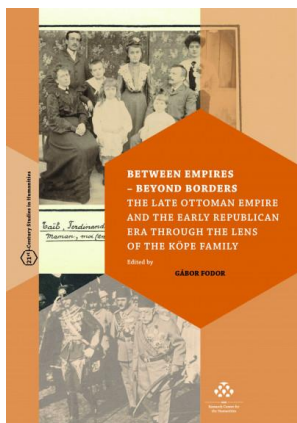
Göksel Bas – Evgeni Radushev: *Early Ottoman Military and Administrative Order in the Balkans – A Muster Roll of the Voynuk Corps (Defter-i Esâmî-i Voynugân) in the Western Balkans from 1487*. (21st Century Studies in Humanities.) Budapest, 2020. BTK

ISBN: 978-963-416-232-2

326 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

The voynuk military organization was established as the Ottomans advanced into the Balkans. Historical tradition dates them to the reign of Murad I (1362–1389). The Ottoman survey register published in this book reveals the exact number of voynuks in a strategically important region for the Ottoman offensive in the Western Balkans. It will help researchers consolidate their knowledge concerning the early military and administrative order in Ottoman Rumelia.

Fodor Gábor (ed.): *Between Empires – Beyond Borders – The Late Ottoman Empire and the Early Republican Era through the Lens of the Köpe Family*. (21st Century Studies in Humanities.) Budapest, 2020. BTK – Hungarian Cultural Centre in Istanbul – SALT Istanbul

ISBN: 978-963-416-230-8

205 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

This volume – directly connected to the exhibition entitled as *Between Empires, Beyond Borders: The War and Armistice Years through the Eyes of the Köpe Family*, opened on the 15th of September, 2020 at the Salt Beyoglu, Istanbul – intends to shed lights on eight different topics by eight scholars from Turkey, France, Hungary, and the United States. Built on a family history as it moves from the 19th to the 20th century, and on the valuable family archive of the Köpe family, this publication also draws attention to the different nationalities in the Ottoman Empire's capital, the mutability of identities, the mobility of lives, the city of Istanbul before and during the war, the Austro-Hungarian armed forces and visiting notables in the Empire; shortly to an extraordinary journey from Salonica to the Palestine front, from Turkey to the United States, as seen in photographs, caricatures and memoirs.

Kappanyos András: *Üdvözet a győzőnek. Tanulmányok 1918 mikrotörténelméről*. Budapest, 2020. BTK

ISBN: 978-963-416-210-0

434 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

Ez a kötet a 2018 szeptemberében rendezett *Üdvözet a győzőnek* című interdiszciplináris konferencia szerkesztett anyagát tartalmazza. A konferencia egy három alkalomból álló sorozat záróeseménye volt: előzményeit 2014-ben és 2016-ban rendeztük meg *Emlékezés egy nyár-éjszakára*, illetve *E nagy tivornyán* címmel, és mindkét korábbi rendezvény anyagát közreadtuk kötetben is. A harmadik konferencia felhívása – az előző kettőhöz hasonlóan – egy *Ady-verscím* iróniáját igyekezett kreatívan továbbgondolni és kontextusba helyezni, elérkezve arra a pontra, amikor ez az irónia végképp keserűvé és reménytelenné válik, miközben máshol már érlelődik a húszas évek sosem látott virágzása, már készülnek a modernség kulturális projektumát kiteljesítő és a század arculatát meghatározó művek. A kötet tanulmányai az irodalom, a zene, a képzőművészet, a tánc, a színház, a film, a

tömegkultúra, a korabeli médiumok, a köznyelv, a közgondolkodás, a kulturális intézmények történetében kutatják ezt a kettősséget.

Tuskés Anna: „*en-nemzetem külhoni híre-sorsa*” – *Fejezetek a 20. századi francia-magyar irodalmi kapcsolatok történetéből.* Budapest, 2020. Reciti (BTK Irodalomtudományi Intézet)

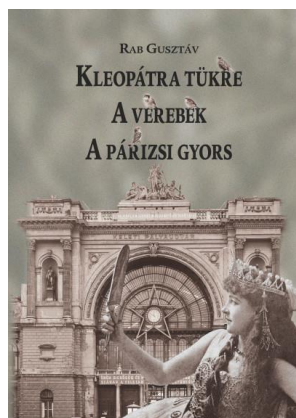
ISBN: 978-615-547-892-5

382 oldal

A kötet terjesztését a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végzi

A francia irodalom nem csupán folyamatos ihletője, hanem közvetítője is a magyar kultúrának, amivel erőteljesen hatott a magyarságról alkotott nyugat-európai képre. A tanulmánykötet célja hat, a francia és a magyar kultúra érintkezéseinek szempontjából jelentős 20. századi szerző és műfordító – François Gachot, Gara László, Heltai Jenő, Illyés Gyula, Nemes Nagy Ágnes és Rab Gusztáv – személyes nemzetközi kapcsolati hálójának feltárása a magán- és közgyűjteményekben őrzött levelezéseik alapján. A vizsgálat öt szerzőnél a francia (illetve magyar) kapcsolataik teljességére kiterjed, Illyés Gyula esetében pedig a kontaktustörténet egyetlen, de kiemelten fontos szakaszára, az 1946–1948 közötti kultúrdiplomáciai tevékenységre fókuszál.

A legfőbb kérdések, amelyekre a kötet választ keres, a következők: milyen előfeltételei voltak a korban egy magyar író francia recepciójának? Kik a legsikeresebb kortárs magyar, magyarországi származású vagy magyar nyelven író szerzők Franciaországban a 20. században? Vajon kik a magyar irodalmi művek legsikeresebb franciára fordítói a 20. században, kik azok a csomópontok, akik kapcsolatban vannak a szerzővel és a potenciális kiadóval egyaránt?

Rab Gusztáv: *Kleopátra tükre – A verebek – A párizsi gyors.* Budapest, 2020. BTK

ISBN: 978-615-547-898-7

438 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

Rab Gusztáv három regénye Budapest életének az 1930-as évekbeli, az 1944–1945-ös ostrom alatti és a világháború utáni egy évtizedének színes képét rajzolják. Az 1960 körül Franciaországban keletkezett regények most jelennek meg először a Petőfi Irodalmi Múzeumban az író hagyatékában őrzött kéziratuk alapján.

Kleopátra tükre: A regény 1944 késő őszen és 1945 elején játszódik Budapesten, amikor a szovjet hadsereg Budán északról nyomul előre, és fokozatosan elfoglalja a Hárshegyet. Főszereplői a Szép Ilonka vendéglősei, valamint az Elmeógyógyintézet orvosai és a kiskapun kijáró néhány kezeltje.

A verebek: 1957-ben egy budapesti lakásban elmesélt történet egy olasz származású asszonyról, Nináról, aki Budapest utcáin kirakatok előtt térdelve fennhangon régi értékeit, bundáját emlegeti. Az asszony a két világháború között a IX. kerületi Mester utcában lakott cipész férjével. A második világháború előtt és alatt ki akarta tiltatni a mindent összepiszkító, és az utcában cukrászdát üzemeltető idős asszonyt teljesen tönkretévő verebeket a Mester utcából.

A párizsi gyors: Az 1956-os forradalom kitörésének éjszakáján játszódik, amikor hét ember várja a párizsi gyorsvonattal érkező rokonát a budapesti Keleti pályaudvaron, akik a vonat késése miatt megismerkednek egymással, és vonatbalesetre gyanakszanak. A párizsi gyors előtt közlekedő, hibás váltóállítás miatt tehervonatba rohant személyvonat után végül megérkezik a párizsi gyors.

Orgona Angelika: *Az amerikai grófné / The American Countess – Szápáryak és Széchényiek emlékei / Memories of the Szápáry and Széchényi Families.* (Család–Történetek 1.) Budapest, 2020. BTK – Magyar Nemzeti Múzeum

ISBN: 978-615-547-899-4

220 oldal

A nyomdai előkészítést teljes egészében a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végezte.

Emlékek... Luxusvillák és kastélyok. Dollárkirálynők és arisztokraták. Álomesküvő Amerikában és háború Európában. Briliánsok és fekete himlő. Riviéra és Trianon. Sztárok a filmvásznon és rabok a lágerben. Elásott kincsek és titkos üzenetek. Olimpiák és titkosszolgálatok.

Emlékek... Szépapák festővásznon. Szépanyák megsárgult albumokban. Királyi oklevelek. Testvéri üzenetek. Politikusok iratai. Sportolók aktái. Családi kincsek. Nemzeti kincsek.

A kötet elsőként mutatja be a 2017-ben a Magyar Nemzeti Múzeumba került Szápáry-Széchényi családi emlékanyagot. A kiemelkedő történeti-művészettörténeti értékű, 18–20. századi, többek között festményeket, fényképalbumokat és egy unikális dokumentumgyűjteményt is magába foglaló családi hagyaték a New York melletti Pound Ridge-ből, a család egykori otthonából került Budapestre.

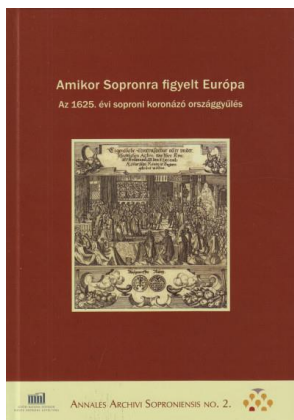
Memories... Luxury villas and stately homes. Dollar queens and aristocrats. A dream wedding in America and war in Europe. Diamonds and the Plague. The Riviera and Trianon. Stars of the silver screen and convicts in concentration camps. Excavated treasures and secret messages. Olympics and Secret Services.

Memories... Great-great-grandfathers on canvases; great-great-grandmothers on faded photos. Royal diplomas and family correspondence. The papers of political figures and the documents of athletes. Family treasures. National treasures.

This volume primarily introduces the reader to the family relics of the Szápáry-Széchenyi family which made their way to the Hungarian National Museum in 2017. Of immense historical and art history value, the family heritage from the eighteenth to twentieth centuries, comprising paintings, photo albums and a unique collection of documents arrived in Budapest from the family's one-time home in Pound Ridge near New York.

Lymbus. Magyarságtudományi forrásközlemények, 2020.
Főszerkesztő: Ujváry Gábor. Felelős szerkesztő: Szabó András Péter. Budapest, 2020. Külgazdasági és Külügyminisztérium – Balassi Intézet – MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont – Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára – Nemzetközi Magyarságtudományi Társaság – Országos Széchenyi Könyvtár
ISSN 0865-0632
1008 oldal

A kötet nyomdai előkészítését az MTA BTK TTI tudományos információs témacsoportja végzi.

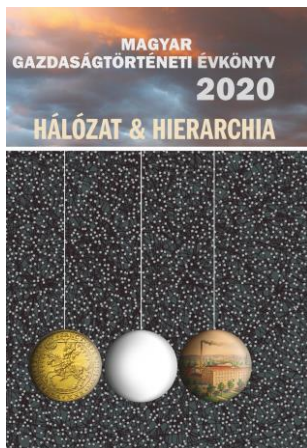
Dominkovits Péter – Katona Csaba – Pálffy Géza (szerk.): *Amikor Sopronra figyelt Európa. Az 1625. évi soproni koronázó országgyűlés.* (Annales Archivi Soproniensis No. 2.) Budapest – Sopron, 2020. BTK Történettudományi Intézet – MNL Győr-Moson-Sopron Megye Soproni Levéltára
ISBN: 978-963-832-753-6

567 oldal

A kötet terjesztését a BTK TTI tudományos információs témacsoportja végzi

A „Lendület” Szent Korona Kutatócsoport újabb könyve szervesen folytatja a kutatói teamnek az 1622 nyári soproni koronázódiétáról 2014-ben megjelent tanulmánykötetét. Bécsi, brüsszeli, budapesti, Kárpát-medencebeli, római és spanyolországi levéltárakban végzett szisztematikus kutatásokra építve a tanulmánykötet interdiszciplináris keretekben (politika-, rendiség-, diplomácia-, egyház-, város-, művészet- és pénztörténet) járja körül az 1625. október-decemberi soproni országgyűlés és III. Ferdinánd december 8-i koronázásának történetét. Megismerhetjük a nádor- és királyválasztás kulisszatitkait, a diéta nyerteseit és veszteseit, a koronázási ceremónia szimbolikus politikai aspektusait, sőt a hazai parlamentarizmus első verekedését is. Alapos betekintést nyerhetünk az országgyűlésen részt vett pápai és spanyol diplomaták törekvéseibe és történetírói munkásságába, akiknek köszönhetően Sopron nevét hosszú időre megtanulta Európa, hiszen a kora újkorban alig volt olyan magyar diéta, amelynek eseményeit – elsősorban a főherceg koronázása miatt – ennyire

konkrétan befolyásolta volna a Habsburg-dinasztia spanyol és osztrák ágának viszonya. Mindezekon túl a tanulmányok bemutatják III. Ferdinánd különleges koronázási portréját (a flamand származású firenzei udvari arcképfestő, Justus Sustermans hatalmas szerencséjével fennmaradt alkotását), a korszak pénzforgalmát és pénzürtékviszonyait, az országgyűlés és Sopron város kapcsolatát, valamint a jezsuitáknak az országrendiség megszerzésére irányuló törekvéseit. A több mint félezer oldalas kötet meghatározó hozzájárulás a 17. századi Magyar Királyság történetjének újrafelfedezéséhez, a Habsburg-magyar viszony új szemléletű értékeléséhez, de még a Szent Koronára, Pázmány Péterre és Esterházy Miklóstra vonatkozó kutatásokhoz is.

Kövér György – Pogány Ágnes – Weisz Boglárka (főszerk.):
Magyar Gazdaságtörténeli Évkönyv 2020. Hálózat & Hierarchia.
Budapest, 2020. BTK – Hajnal István Alapítvány
ISSN: 2498-8634

512 oldal

A kötet nyomdai előkészítését az MTA BTK TTI tudományos információs témacsoportja végzi.

A Magyar Gazdaságtörténeli Évkönyv 2020-ban megjelenő negyedik kötete húsz szerző tanulmányát foglalja magában. A korszakhatárokon átívelő tematikus kulcsfogalmak: Hálózat & Hierarchia. A társadalmi hálózatelemzés módszertana eredendően interdiszciplináris: a szociálpszichológia, a szociálintropológia, a szociológia felváltva volt a paradigma kibontakozásának zászlóshajója. Kiderült, hogy a globális hierarchiák árnyékában is megőrizhető a lokális társadalmak hálózati integrációja. Az intézményi közgazdaságtan is felismerte, hogy a vállalatok versenyét működtető piaci elv a vállalatszervezeten belül megfér a hierarchikus koordinációval. A módszertani fordulat hatása alól a történettudomány sem vonhatta ki magát. Ma már szinte magától értetődőnek számít, hogy az antikvitás, a medievisztika, a kora újkor és újkor kutatóinak fogalomtárába is bevonult a hálózati elv. Kötetünk tanulmányait három nagyobb egysége rendeztük. A Tészerkezet és az agrárvidékek kötelékei című fejezet 19–20. századi magyar problémákat elemez. A második, Vállalati hierarchiák és hálózatok blokk kilenc tanulmánya a kora újkori közép-európai üzleti hálózatok tárgyalásával indul, és 20. századi nemzetközi nagyvállalatok modern business history szempontú vizsgálatával zárul. A harmadik, Kereskedelmi és hitelkapcsolatok című rész írásai a középkori balti-tengeri kereskedelemről a dualizmus kori magyar tengerhajózásig tartó ívet járják be.

Csikós Gábor – Horváth Gergely Krisztián (szerk.): *Az árnyékos oldalon. Vidéki Magyarország a rövid hatvanas években.* (Magyar vidék a 20. században 5.) Budapest, 2020. MTA BTK – Nemzeti Emlékezet Bizottsága

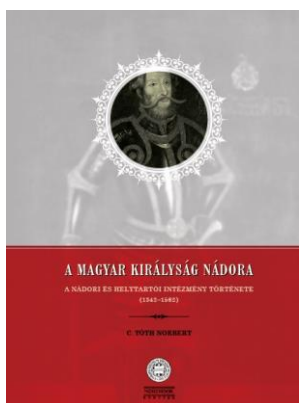
ISBN: 978-963-416-211-7

ISSN: 2498-9118

432 oldal

A kötet nyomdai előkészítését az MTA BTK TTI tudományos információs témacsoportja végzi.

A második világháború tragédiája, majd az ötvenes évek terrorja és a forradalmat követő megtorlás után, a hatvanas évek közepén kezdődött időszak a korabeli kortárs tapasztalatokban – s részben annak folytatásaként a szakirodalomban – a megnyugvás, a kiszámíthatóság, a rendszerkorrekció időszakaként rögzült. Mindez a jelenben is magyarázza, hogy miért éppen ezen évekkel kapcsolatban él a legtöbb nosztalgikus elem a magyar társadalomban. A politikatörténettől részben eltérően, de a politikai döntések által meghatározva, társadalomtörténeti szempontból az 1948 és 1962 közötti hosszú ötvenes éveket felfogásunk szerint a rövid hatvanas évtized követi. Az 1962 és 1971 közötti kilenc év ezzel együtt meghatározó jelentőségű a vidéki társadalom életében. A parasztsággal szembeni nyílt erőszak a kollektivizálás lezárultával ugyan megszűnt, de az ár- és a beruházási politika, s döntő mértékben a társadalombiztosítási szabályozókba beépített diszkriminatív elemek révén változatlanul tovább élt az agrárnépesség hátrányos megkülönböztetése. A korszak záróakkordjaként 1971-ben az Országos Településhálózat-fejlesztési Konceptió elfogadásával az addig inkább informális gyakorlat, a kisebb közösségi tanácsokat s ezek intézményeit, illetve a gyengébb termelészövetkezeteket a mérhetőkonyság jegyében központosító politika stratégiai céllá előlépve országos méreteket öltött. Az akkori mintegy háromezer-háromszáz település közül kétezer hivatalosan is a „nem fejlesztendő” státuszba került, ami tovább gyorsította az elvándorlási, s nyomában az elnéptelenedési spirált.

C. Tóth Norbert: *A Magyar Királyság nádora. A nádori és helytartói intézmény története (1342–1562).* Budapest, 2020. BTK Történettudományi Intézet – Magyar Történelmi Társulat

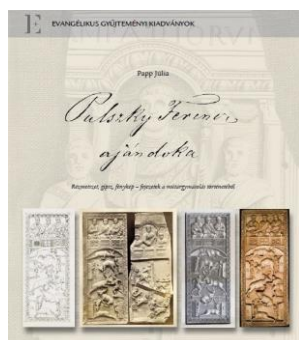
ISBN: 978-963-416-237-7

430 oldal

A kötet nyomdai előkészítését az MTA BTK TTI tudományos információs témacsoportja végzi.

A késő középkori és kora újkori politika- és jogtörténet egyik kiemelt figyelmet élvező eleme az 1486. évi nádori cikkelyeként ismert határozatgyűjtemény. A kutatás régtől fogva ezekből igyekszik levezetni, ezek segítségével kívánja megmagyarázni a nádori jogkör változásait. Az artikulások komoly szerepet kaptak az 1526. augusztus 29-i mohácsi csatavesztés utáni kettős

királyválasztás és -koronázás jogi legitimációja, illetve a Nádasdi Tamás nádor kinevezése körül kibontakozott tudományos vitában is: a korábbi szerzők felrótták I. Ferdinánd királynak, illetve utódainak, hogy – többek között – sem külföldi távollétük idején saját helyettesítésük, sem az országban állomásozó seregek főkapitányi tisztségének betöltése terén nem vették figyelembe a cikkelyek rendelkezéseit. Munkám azt mutatja be, hogy a nádori cikkelyek szövege valójában 1526 után keletkezett. Az első fejezet a középkori nádorok hivatalba lépésének módját és körülményeit, személyük vizsgálatát, a második fejezet az 1526 előtti királyhelyettesítések és helytartó-kinevezések időpontjait és politikatörténeti hátterét tartalmazza. A harmadik fejezet ezek eredményeinek fényében a cikkelyek tartalmi elemzését nyújtja egy eddig ismeretlen, egykor Nádasdi Tamás nádor birtokában lévő példány alapján.

Papp Júlia: „*Pulszky Ferencz ajándoka*”. Rézmetszet, gipsz, fénykép – fejezetek a műtárgymásolás történetéből. Budapest, 2020. BTK – Evangélikus Országos Gyűjtemény, Budapest

ISBN: 978-615-00-7886-1

ISSN: 2677-1659

50 oldal

A kötet nyomdai előkészítését az MTA BTK TTI tudományos információs témacsoportja végzi.

Az Evangélikus Országos Múzeum és a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Művészettörténeti Intézet együttműködésében létrejött kiállításról készült katalógus John Brampton Philpot elefántcsont faragványok másolatait ábrázoló fényképsorozatának bemutatása mellett, mely „Pulszky Ferencz ajándoka”-ként 1870-ben került a Magyar Nemzeti Múzeumba, az európai műtárgymásolás történetébe is bepillantást nyújt.

Folyóiratok

Az MTA BTK Történettudományi Intézet folyóiratai

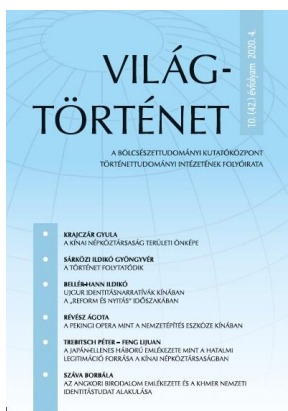
Világtörténet 2020/1–4. szám BTK Történettudományi Intézet

ISSN: 0083-6265

A számok tartalma a következő linken elérhető:

<https://tti.btk.mta.hu/kiadvanyok/folyoiratok/vilagtortenet>

A folyóirat nyomdai előkészítését az MTA BTK TTI tudományos információs témacsoportja végzi.

A *Világtörténet* című folyóirat a magyarországi periodikák sorában egyedülálló és hiánypótló kiadvány, hiszen azon túl, hogy az egyetemes történelemmel foglalkozó magyar kutatók számára biztosított publikációs lehetőséget, egy-egy tanulmány erejéig teret enged meghatározó külföldi szakmunkák magyar nyelvű megjelenésének is. A folyóirat alapvetően az egyetemes történelmi kutatás legújabb alapvetései valamint a magyar és egyetemes történelem összefüggései iránt érdeklődő szakmai közönség számára készül, nem kizárva azonban az egyetemi hallgatók, illetve a doktoranduszok körét sem.

Történelmi Szemle 2020/1–4. szám. BTK Történettudományi Intézet
ISSN: 0040-9634

A számok tartalma a következő linken elérhető:
<https://tti.btk.mta.hu/kiadvanyok/folyoiratok/tortnelmi-szemle>

A folyóirat nyomdai előkészítését az MTA BTK TTI tudományos információs témacsoportja végzi.

A *Történelmi Szemle* 1958-ban alapított, azóta folyamatosan megjelenő évnegyedes folyóirat, a Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének értesítője.

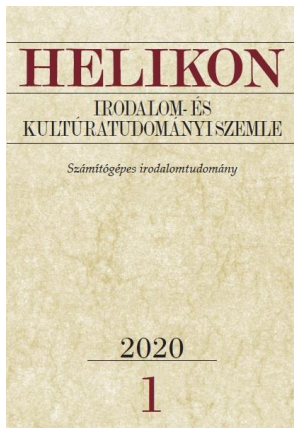
Hungarian Historical Review 2020/1–3. szám (*Medieval Economic History*). BTK Történettudományi Intézet
ISSN: 2063-8647

A számok tartalma a következő linken elérhető:
<http://www.hunghist.org/>

2020. december 21-ig megjelent az 1–3. szám. A folyóirat nyomdai előkészítését az MTA BTK TTI tudományos információs témacsoportja végzi.

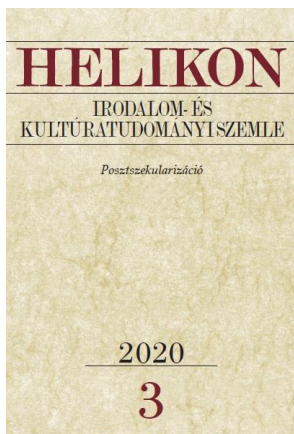
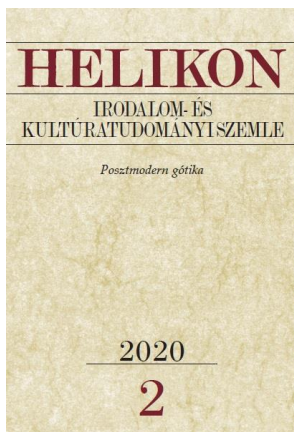
Az MTA BTK Irodalomtudományi Intézet folyóiratai

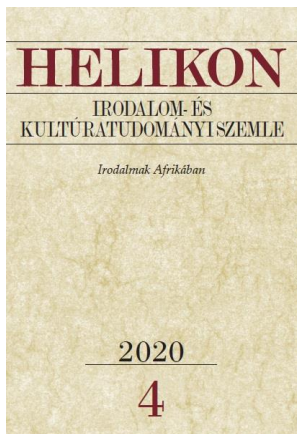

Helikon 2020/1–4. szám. BTK Irodalomtudományi Intézet
ISSN: 0017-999X

A számok tartalma a következő linken részben elérhető:
<https://iti.btk.mta.hu/hu/szerkesztosegek/helikon>

A folyóirat nyomdai előkészítését az MTA BTK TTI tudományos
információs témacsoportja végzi.

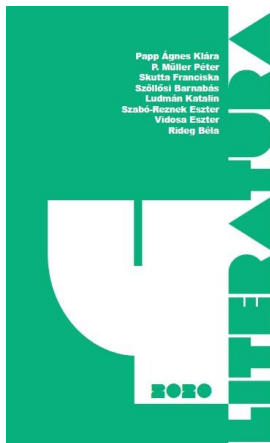
A *Helikon* 1955 óta jelenik meg, évente négy számban. Az irodalomtudomány nemzetközi kutatási eredményeiről ad tájékoztatást. Érdeklődési körébe tartoznak az irodalomelmélet, az összehasonlító irodalomtudomány, a modern világirodalom elvi, történeti, módszertani kérdései és a művelődéstörténetnek az irodalommal határos területei. Számait 1963 óta tematikusak: egy-egy szakterület, illetve probléma köré szerveződnek, a lehetőségek szerint figyelembe véve a legújabb tudományos irányzatok nézeteit.

Literatura 2020/1–4. szám. BTK Irodalomtudományi Intézet
ISSN: 0133-2368

A folyóirat nyomdai előkészítését az MTA BTK TTI tudományos információs témacsoportja végzi.

A *Literatura* 1974-ben, Sötér István főszerkesztésében, Béládi Miklós felelős szerkesztésével negyedéves folyóiratként indult, s főként az irodalmi modernség, a 20. századi magyar irodalom kérdéseinek vizsgálatát és az irodalomelméleti tájékozódást tekintette feladatának, s az 1971-ben megszüntetett *Kritika* szellemiségét kívánta továbbvinni. 1985-től, amikor Bodnár György lett a főszerkesztő és Pomogáts Béla a felelős szerkesztő, a folyóirat profilja módosult: nagyobb hangsúly esett a 20. századi magyar irodalomtörténet hagyományainak és megítélésének felülvizsgálatára. 1990-ben Pomogáts Béla lett a lap főszerkesztője és Kulcsár Szabó Ernő a felelős szerkesztője. A *Literatura* profilja jelentősen változott, irodalomelméleti folyóirat kívánt lenni, s ezzel olyan útra lépett, aminek Magyarországon nem volt előzménye, hagyománya. 2000-től Veres András a felelős szerkesztő, 2006-tól főszerkesztő és Bezeckzy Gábor a felelős szerkesztő. A *Literatura* szerkesztésében Kálmán C. György, Szolláth Dávid és Z. Varga Zoltán működik közre. Az irodalomelméleti profil fenntartása mellett a lap helyet ad irodalomszociológiai, művelődéstörténeti és más rokonterületeket képviselő tanulmányoknak is. Elsősorban a legkiválóbb pályakezdők számára tartja fenn a „Műhely” rovatot, s igyekszik bemutatni a különféle magyarországi műhelyeket, iskolákat.

Magyar Könyvszemle 2020/1–4. szám. BTK – OSZK
ISSN: 0025-0171

A számok tartalma a következő linken részben elérhető:
<http://epa.oszk.hu/html/vgi/boritolapuj.phtml?id=00021>

A folyóirat nyomdai előkészítését az MTA BTK TTI tudományos információs témacsoportja végzi.

Az 1876-ban alapított *Magyar Könyvszemle*, könyv- és sajtótörténeti folyóirat a magyar könyvvel kapcsolatos könyvtártörténeti, sajtótörténeti és ezzel összefüggő művelődéstörténeti témákkal foglalkozik.
